

BÜYÜKESENCE İLKOKULU – ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜ

BESLENME DOSTU OKUL PROGRAMI

GİRİŞ

Bilindiği gibi, 29.09.2010 tarihli ve 27714 sayılı Resmi Gazete’de Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanan “Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programının Okullarda Obezite ile Mücadelede Yeterli ve Dengeli Beslenme ve Düzenli Fiziksel Aktivite Alışkanlığının Kazandırılması” başlığı kapsamında, “Beslenme Dostu Okul Projesi” ile okullarda sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında duyarlılığın artırılması ve bu konuda yapılan iyi uygulamaların desteklenmesi ile okul sağlığının daha iyi düzeylere çıkarılması hedeflenmektedir.

Sağlık Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında 21.01.2010 tarihinde imzalan protokol ile Beslenme Dostu Okul Programı ülkemizde başlatılmıştır. Beslenme Dostu Okul Programı Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel ve/veya kamu; okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liseleri kapsamaktadır. Okullar gönüllü olarak katılmaktadır. 20.09.2013 tarihinden itibaren programın uygulaması Sağlık Bakanlığınca yayımlanan Beslenme Dostu Okul Programı Uygulama Kılavuzuna göre yapılacaktır.

Büyükesence İlkokulu ve Ortaokulu Müdürlüğü olarak “Beslenme Dostu” okul kriterlerini yerine getirip sertifika almak için işbu Beslenme Dostu Okul Programı hazırlanmış ve 2014 – 2015 Eğitim Öğretim yılından itibaren uygulanması kararlaştırılmıştır.

Amaç: okullarda sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında öğrenci, öğretmen ve veli duyarlılığını arttırmak, öğrencilerin sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında teşvik edilmesi ve okul sağlığının daha iyi düzeylere çıkarılmasıdır.

Dayanak: 29.09.2010 tarihli ve 27714 sayılı Resmi Gazete’de Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanan “Beslenme Dostu Okul Projesi” ile 20.09.2013 tarihinden itibaren güncellenen protokol ve uygulama kılavuzu.

Hedef Kitle: okul öncesi, ilkokul, ortaokul öğrencileri, veliler ve personelimiz.

Süresi: Milli Eğitim Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile "Beslenme Dostu Okullar Projesi" uygulandığı sürece uygulanacaktır.

Kapsamı: Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan ve aşağıda verilen 5 temel başlık altındaki kriterlerdir. Bu kriterler:

- A. Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirme
- B. Destekleyici Okul Çevresi Oluşturma
- C. Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri
- D. Yazılı Bir ‘Beslenme Dostu Okul’ Politikası Varlığı
- E. Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması

Bu kapsamda; ilk önce Beslenme Dostu Okul projesine başvuru yapmak için çalışmaya başlandı. Okul müdürü Alaaddin ÇAKMAK koordinatörlüğünde çalışmaya başlandı. Okulda ilgili paydaşların bir araya geleceği bir “Çekirdek Eylem Grubu” oluşturuldu.

Grup, Beslenme Dostu Okul Denetim Formuna göre ön değerlendirme yaptı. Değerlendirme sonuçlarına göre temel değerlendirme sırasında gerekecek tüm kriterleri karşılayacak şekilde öncelikli eylem alanına dayalı bir eylem planını yazılı hale getirip aşağıdaki programı hazırlayarak 2014 -2015 yılından itibaren uygulamaya konuldu.

A. BÜYÜKESENCE İLKOKULU MÜDÜRLÜĞÜ “BESLENME DOSTU OKUL PROGRAMI” STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLERİ

1. Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar

Amaç

Okulda, beslenme ve sağlığı destekleyici bir öğretim programı geliştirip uygulamak.

Hedef

Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden birincisi olan “Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirme” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.

Stratejiler

1. Öğretim programında Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji veya başka derslerde var olan beslenme eğitimi; öğrencilerin yaş ve seviyesine, çevrenin kültürel beslenme alışkanlıklarına ve öncelikli sağlık sorunlarına göre etkin şekilde işlenecektir. Beslenme eğitimi sadece sınıfı değil aynı zamanda okul ortamını ve aile de içerecektir.
2. Öğretim programında var olan beden eğitimi dersi öğrencilere yaş, cinsiyet ve kültürel açıdan uygun şekilde haftada en az 2 saat ders saati olmak koşulu ile “Fiziksel Aktivite Eğitimi” olarak etkin bir şekilde işlenecektir.
3. Yaşam ve yaşam becerileri denen; insanların sorunlarını çözmek, bilinçli kararlar almak, eleştirel ve yaratıcı düşünmek, etkili iletişim, sağlıklı ilişkiler kurmak, empati yapmak ve sağlıklı ve üretken bir şekilde hayatlarını sürdürebilmek için insanlara yardımcı olan konularda seminerler, poster sunumları, resim / şiir yarışmaları vb. düzenlenecektir.
4. Beslenme dostu okullar programına uygun okulun öğretim programı düzenli olarak gözden geçirilecek ve eğitimin hedefe etkisi yılda en az bir defa değerlendirilecektir.

Aktiviteler (Faaliyetler)

- 1.1. Yerel yeme ya da alışveriş alışkanlıklarının araştırılmasını içeren ev ödevleri, proje ödevleri verilecek.
- 1.2. Sağlık sorunlarından şişmanlık, obezite ve diyabet vitamin- mineral yetersizlikleri, guatr, diş çürüğü gibi sorunların nedenleri ve bunların sonuçları ile alınacak önlemler derslerde işlenecek.
- 1.3. Temel Beslenme Öğretim Programı yıl boyunca derslerde işlenecektir. TBÖP şu konuları içerecektir: Besinlerin yapısı; Besinlerin satın alınması ve tüketimi; besinler, beslenme ve sağlık arasındaki ilişki; besin ögesi yetersizlikleri; sağlıklı yiyeceklerin hazırlanması ve oluşturulması; besin kaynaklı hastalıklardan korunma ve beslenme-yaş ilişkisi. Bu program, Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu web sitesinde yer alan bilgilerden derlenerek hazırlanıp öğretmenlere verilecek 4 modülden oluşmaktadır. Modüller aşağıdadır.
- 1.4. SBTHSK web sitesinde verilen “Yeterli Ve Dengeli Beslenme” ile ilgili bilgilerden oluşturulan **MODÜL-1** derslerde işlenecek. **SPOT FİLM-1, 2, 3,** izletilecek.
- 1.5. SBTHSK web sitesinde verilen “Temel Besin Grupları” ile ilgili bilgilerden oluşturulan **MODÜL-2** derslerde işlenecek.
- 1.6. SBTHSK web sitesinde verilen “Yaş Dönemlerinde Beslenme” ile ilgili bilgilerden oluşturulan **MODÜL- 3** derslerde işlenecek.
- 1.7. SBTHSK web sitesinde verilen “Besin Güvenliği ve Hijyen” ile ilgili bilgilerden oluşturulan **MODÜL- 4** derslerde işlenecek. **SPOT FİLM-4, 5** izletilecek.
- 1.8. SBTHSK web sitesinde verilen “Sağlıklı Beslenme Çantası Hazırlanması” ile ilgili bilgilerden oluşturulan **MODÜL- 5** ve sağlıklı besin hazırlama yöntemleri veli toplantılarında işlenecek. Ayrıca bu modül BDO panosunda sergilenecek.
- 1.9. SBTSHGM tarafından hazırlanan “Sağlıklı Beslenme” ile ilgili **AFİŞ-1** veli toplantılarında işlenecek, ayrıca BDO panosunda sergilenecek.

- 2.1. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan Fiziksel Aktivite Rehberinden oluşturulan **MODÜL-6** tüm sınıflarda **MODÜL-7** ise 8.sınıf Beden Eğitimi derslerinde işlenecek. Yaş gruplarına uygun fiziksel aktivite önerileri yapılacaktır.
- 2.2. Sağlık Bakanlığı web sitesinden derlenen Fiziksel Aktivite ile ilgili **AFİŞ-2** ve **AFİŞ-3** BDO panosunda sergilenecek.
- 3.1. Alkol, sigara gibi zararlı maddeler, ilaç kullanma bilinci, hastalıklardan korunma gibi yaşam becerileri konularında faydalı bilgiler tüm derslerde işlenen konularla bağlantı kurularak anlatılacaktır.
- 3.2. Alkol, sigara gibi zararlı maddeler ile ilgili broşürler **AFİŞ-4** BDO panosunda sergilenecek.
- 3.3. Alkol, sigara gibi zararlı maddeler ile ilgili resim, şiir yarışmaları düzenlenecektir.
4. Yılda en az 1 defa eğitimin etkinliğini değerlendirmek için sağlıklı beslenme testi uygulanabilir. Bu ölçmede; kahvaltılı alışkanlığı, beslenme biçimi, gıdalar ile ilgili olabilir.

2. Destekleyici Okul Çevresi Oluşturmaya Yönelik Çalışmalar

Amaç

Beslenme dostu bir okul olabilmek için destekleyici okul çevresi oluşturmak.

Hedef

Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden ikincisi olan “Destekleyici Okul Çevresi Oluşturma” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.

Stratejiler

- 2.1. Okul içi ve çevresinde bulunan gıda hizmeti satıcılarının; sağlıklı beslenme ve gıda güvenliği kurallarını uygulaması için okul tarafından uygun tavır alınacaktır.
- 2.2. Okulda sağlıklı beslenme ve aktif hareketli yaşam hakkında olumlu mesajlar veren ortam hazırlanacak.
- 2.3. Beslenme çantalarının sağlıklı beslenme ilkelerine göre yürütülecek.
- 2.4. Sağlıklı ve dengeli beslenmeye aykırı herhangi bir ürünün reklam ve satışına izin verilmeyecektir.
- 2.5. Okul kantinlerinde süt ürünleri, taze meyve ve sebze ürünü satışı yapılacaktır.
- 2.6. Okul içinde beslenme ve yemek hizmetleri ile ilgili uygun ortam hazırlanarak önlemler alınacaktır.
- 2.7. Okulun “Beyaz Bayrak” sertifikasının devamı sağlanacaktır.
- 2.8. Okulun Güvenli/ temiz içme suyu erişimi sağlanacaktır.
- 2.9. Tuvalet ve Lavabolar; TC Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetlerinde Okul Sağlığı Kitabı (TC SB SHOSK) kriterlerine göre uygunluğu sağlanarak okulun güvenilir ve hijyenik olması sağlanacak.
- 2.10. Okul bahçesi ve spor alanları TC SB SHOSK kriterlerine göre olması sağlanacak.
- 2.11. Okulun ayrımcılık, damgalama ve zorbalığa karşı şiddeti önleme eylem planı uygulanmaya devam edilecektir.
- 2.12. Öğretmenler ve okul personeli sağlıklı beslenme ve yaşam tarzını teşvik etmede rol model olacaktır.

Aktiviteler (Faaliyetler)

- 2.1.1. Yiyecek içecek sağlayıcıları, satıcıları sağlıklı beslenme ve gıda güvenilirliği kurallarına uyması için önlem alınacak.
- 2.1.2. Yüksek yağ ve yoğun enerji içerikli vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içecekler sunulmayacaktır.
- 2.1.3. Okul çevresindeki satıcılara karşı sağlıklı beslenmenin uygulanması için okul tarafından uygun tavır alınacaktır.
- 2.1.4. Millî Eğitim Bakanlığı’nın yürürlükte olan ilgili genelge ve yönetmeliklerine göre yağ ve enerji içeriği yüksek vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içeceklerin reklamı ve satışı yapılmayacaktır.

- 2.2.1. Okulda sağlıklı beslenme ve aktif yaşam hakkında olumlu mesajlar içeren **AFİŞ-1,2 ve 3** adlı afişler, belge, poster ve broşürler BDO panosunda sergilenecek.
- 2.2.2. http://beslenme.gov.tr/content/files/yayinlar/brosurler/sagliklibeslenme/saglikli_beslenme.pdf, adresinde verilen 24 farklı konu içeren **BROŞÜR-1** BDO panosunda sergilenecek.
- 2.2.3. Güvenli hijyen ve hijyenik/sağlıklı davranış eğitimi verilerek güvenli besin hazırlama ile ilgili afişler **AFİŞ-4, 5** asılacaktır.
- 2.2.4. <http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=25> sitesinde yer alan “İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz Programı” adlı **FİLM-1** sınıflarda öğrencilere izletilecek.
- 2.2.5. <http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=25> sitesinde yer alan “3 - 6 Yaş Çocuklar İçin Egzersiz Programı (3Bölüm)” **FİLM-2** sınıflarda öğrencilere izletilecek.
- 2.2.6. <http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=25> sitesinde yer alan “Pasak ile Yunak” adlı Çizgi Film **FİLM-3** sınıflarda öğrencilere izletilecek.
- 2.2.7. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın “**Alo 174** Gıda Hattı”nın ve www.alo174.gov.tr web sitesinin tanıtımı yapılacaktır.
- 2.2.8. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı internet sitesinden duyurulan sağlığa zararlı ürünleri hedef kitleye iletilecek.
- 2.3.1. Öğrencilerin evden getirdikleri beslenme çantalarının içerikleri Sağlık Bakanlığının yayımlanmış olduğu programına göre hazırlanacaktır. (**MODÜL-5**)
- 2.3.2. Standart, uygun ve güzel hazırlanmış beslenme çantaları menüleri fotoğrafları BDO panosuna asılacak.
- 2.3.3. Öğretmenler tarafından beslenme çantalarının içerikleri her gün kontrol edilecektir.
- 2.4.1. Sağlıklı ve dengeli beslenmenin desteklenmesini engelleyecek herhangi bir ürünün reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür veya satışına (yüksek enerjili, besin değeri düşük yiyecek ve içecekler) izin verilmeyecektir.
- 2.5.1. Millî Eğitim Bakanlığı’nın yürürlükte olan ilgili genelge ve yönetmeliklerine göre okul kantinlerinde süt, ayran, yoğurt vb. içecekler ve taze sıkılmış meyve ve sebze suyu ve tane ile meyve ve sebze satışı yapılacaktır. Satışı yasaklanan yiyeceklerle kantinlerde yer verilmeyecektir.
- 2.5.2. Kantin hizmetleri ilgili genelge ve yönetmeliklere göre bir müdür yardımcısı başkanlığında kurulacak bir komisyon tarafından ayda en az bir kez genelge ekinde bulunan “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak denetlenecektir.
- 2.6.1. Okulda öğrencilerin yemek yiyebileceği temiz, havalandırılmış, yeterli şekilde aydınlatılmış ve yeterli büyüklükte yemek yeme alanı bulunacaktır. Yemek yemek için uygun bir süre verilecek.
- 2.6.2. Menüler Sağlık Bakanlığı’nın yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanacak.
- 2.6.3. Uygun yiyecek hazırlama imkanı, araç - gereci sağlanacak
- 2.7.1. Okulun sahip olduğu “Beyaz Bayrak” sertifikasının devamı sağlanacaktır.
- 2.8.1. TC SB SHOSK’a göre temiz, yeterli büyüklükte, uygun nitelikte temiz su deposu bulundurulacak.
- 2.8.2. Su deposunun düzenli aralıklarla temizliği yapılacaktır.
- 2.8.3. Okulda el yıkama için temiz su sağlanacak,
- 2.9.1. Tuvaletler ve Lavabolar ile ilgili TC SB SHOSK’na göre: Lavabolarda sayısal yeterlilik için ortalama her 60 öğrenci için 1 WC ve lavabo bulunacak.
- 2.9.2. Sağlık şartlarına uygunluk için lavaboların öğrencilerin boyuna uygun, temiz, bakımlı, yeterli genişlikte olması, su, sabun ve ayna olması sağlanacak.
- 2.9.3. Güvenli hijyen ve sanitasyon davranışı desteklenecek.
- 2.9.4. Kızlar ve erkekler için ayrı ve temiz tuvalet sağlanacak.
- 2.9.5. El yıkama amaçlı yeterli sayıda lavabo ve temizlik malzeme ekipmanı bulunacak.
- 2.10.1. Okulun bahçesi: TC SB SHOSK’na göre Okul bahçesi oyun oynama, koşma gibi faaliyetlere uygun olarak düzenlenecektir.
- 2.10.2. Okul bahçesi zemini, duvarı, kapı ve diğer elemanları çatlak, yıkılma tehlikesi, çukur, atık birikmesi, hayvan dışkı ve leşi, haşere vb. yönünden düzenli olarak takip edilip bakımı yapılacaktır.
- 2.10.3. Okul bahçesinde veya yakın çevresinde kanalizasyon çukuru, rögar ve benzeri tehlike yaratan yerler üzeri ve ağızları güvenli şekilde kapatılacaktır.
- 2.10.4. Okul bahçesine başıboş hayvanların girmesi önlenmelidir.
- 2.10.5. Okul bahçesinde ve yakın çevresinde seyyar satıcıların satış yapması engellenecek.
- 2.10.6. Okul bahçesinin ağaçlandırılmasında bahçenin gözetimi, dershanenin aydınlatılması ve havalandırılması dikkate alınacaktır.

- 2.10.7. Okulda, öğrencilerin gezip oynamaları ve sportif faaliyetlerde bulunmaları için çevre imkânlarından yararlanılarak; kum havuzu, voleybol, basketbol sahaları gibi yerler ile asılma, tırmanma, denge, atlama gibi araçlar sağlanır. Bu araçların düzenli olarak bakımı ve onarımı yapılır.) göre yapılacaktır.
- 2.10.8. Her yaş grubu için uygun okul spor alanları bulunacaktır.
- 2.10.9. Spor ya da fiziksel aktivite kulüpleri (basketbol, voleybol, tenis, yüzme, dans, folklor... vb) kurulacak ve aktif şekilde çalışmaları sağlanacaktır.
- 2.10.10. Okul çevresinde yürüyüş, bisiklet ve dinlenme alanları bulunacaktır.
- 2.11.1. Okulun (Beslenme Dostu Okul politikasının bir parçası ya da ayrı olarak) ayrımcılık, damgalama ve zorbalığa karşı bir politikası/uygulaması olacaktır.
- 2.11.2. Bu politika beden, vücut tipi, besin tercihi, fiziksel aktivite örüntüsü gibi konularda damgalamayla olumlu yöntemlerle başa çıkacaktır.
- 2.12.1. Öğretmenler ve okul personeli sağlıklı beslenme ve yaşam tarzını teşvik etmede rol model olacaktır.
- 2.12.2. Topluca sportif faaliyetler, öğretmen-öğrenci takım yarışmaları gibi faaliyetler düzenlenecek.

3. Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri İle İlgili Çalışmalar

Amaç

Beslenme dostu bir okul olabilmek için Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri ile ilgili kriterleri yerine getirmek.

Hedef

Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden üçüncüsü olan “Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri” alanındaki alt kriterlerle ilgili eksiklerin tamamlanması.

Stratejiler

- 3.1.Çocukların büyümesi düzenli olarak izlenip sonuçları çocuklar ve aileleri ile paylaşılacak.
- 3.2.Sevk sistemini de içeren destekleyici okul sağlığı hizmeti verilecek.
- 3.3.İlgili genelgede belirtildiği gibi kantin “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak denetlenecek ve denetimlerin olumsuz olması sonucunda ilgili İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne bilgi verilecektir.

Aktiviteler (Faaliyetler)

- 3.1.1. Çocukların vücut ağırlığı ve boy uzunluğu ölçümleri yılda en az 2 kez Ocak ve Haziran aylarında yapılacaktır.
- 3.1.2. Okulun tartı aleti ve boy ölçeri olacaktır.
- 3.1.3. Ölçümler belirtilen kriterlere göre öğretmenler tarafından yapılarak kaydedilecektir.
- 3.1.4. Vücut ağırlığı ve boy uzunlukları yaş gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilecektir. Değerlendirme DSÖ’nün percentil değerlerine göre yapılacaktır.
- 3.1.5. Öğrencilerin vücut ağırlığı ve boy uzunluğunun düzenli izlemelerinin sonuçları isteyen velilerle ve öğrencinin kendisi ile paylaşılacaktır.
- 3.2.1. Risk gurubundaki (zayıf, şişman, malnutrisyonlu-yetersiz beslenme vb) öğrenciler konunun uzmanı bir sağlık profesyoneline veya sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir.
- 3.2.2. Okul, bölgenin öncelikli sağlık sorunlarına başta olmak üzere özel yardıma ihtiyacı olan öğrenciler için (okul sağlığı hizmeti psikososyal hizmetler, allerji ve intolerans, vitamin mineral desteği, parazitik hastalıklar, obesite, boy kısalığı, ergenlik, ağız diş sağlığı, danışmanlık hizmetleri gibi) yeterli sevk sistemini de içeren bir okul sağlığı hizmeti sunacaktır.
- 3.3.1. İlgili genelgede belirtildiği gibi kurulacak komisyonca kantin “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak ayda en az bir kez denetlenecek ve denetimlerin olumsuz olması sonucunda ilgili İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne bilgi verilecektir.

4. Yazılı Bir ‘Beslenme Dostu Okul’ Politikası Oluşturmaya Yönelik Çalışmalar

Amaç

Okulda yazılı bir ‘Beslenme Dostu Okul’ politikası oluşturmak.

Hedef

Yazılı bir ‘Beslenme Dostu Okul’ politikası oluşturmak için program hazırlanıp uygulanması ve bunun takip edilmesi

Stratejiler

- 4.1.Okulun, Beslenme Dostu Okul Denetim Formu’nda belirtilen 5 temel bileşeni içeren bir yazılı Beslenme Dostu Okul Politikası bulunacaktır.
- 4.2.Politika öğrencilerin, onların ailelerinin ve okul personelinin beslenme durumlarının geliştirilmesine odaklı net bir amacı içerecektir
- 4.3.Politika uygulanabilir zaman çizelgeleri ve net hedefleri içerecektir.(ör: ne, ne zaman yapılacak...)
- 4.4.Politika açık bir eylem planı içerecektir.
- 4.5.Beslenme Dostu Okul politikası için bir izlem ve değerlendirme sistemi hükmü içerecektir.
- 4.6.Yazılı politikadaki katılımının sağlandığı bir “Çekirdek Eylem Grubu” oluşturulacaktır.

Aktiviteler (Faaliyetler)

- 4.1. Okulun, Beslenme Dostu Okul Politikası öğrenciler, veliler, öğretmenler, okul çalışanları ve toplumun da geniş katılımıyla geliştirilecek ve yazışı hale getirilecektir.
- 4.2. Politika öğrencilerin, onların ailelerinin ve okul personelinin beslenme durumlarının geliştirilmesine odaklı net bir amacı içerecektir. Örneğin; sağlıklı beslenme ve fiziksel aktiviteyi artırmayı desteklemek; yetersiz beslenme, mikrobeyin ögesi yetersizlikleri, fazla kiloluluk/ obezite ve diğer beslenme ile ilişkili hastalıkların ve ayrıca buna katkıda bulunan hijyenik olmayan okul çevresi, eğitimsiz okul personeli ve toplumda bilgi eksikliğinin düzeltilmesi gibi.
- 4.3. Politika uygulanabilir zaman çizelgeleri ve net hedefleri içerecektir.(ör: ne, ne zaman yapılacak...)
- 4.4. Politika açık bir eylem planı içerecektir. (Hedeflere nasıl ulaşılacak ve hedeflere ulaşmada kimler görevli olacak, süreç, organizasyon yapısı, kurallar ve sorumluluklar, haklar/ eşitlik/ayrımcılık yapmama ve aile ve çevreyi de içeren tüm paydaşların güçlü bağlılığını içeren bir yaklaşım...)
- 4.5.Beslenme Dostu Okul politikası için bir izlem ve değerlendirme sistemi hükmü içerecektir.
- 4.6.Yazılı politikadaki aktivitelerin izlemine sağlayacak, öğrenci temsilcileri, veliler, öğretmenler, okul yöneticileri ve yemek hizmeti sunan tedarikçilerin de katılımının sağlandığı bir “Çekirdek Eylem Grubu” oluşturulacaktır.

5. Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması İçin Yapılacak Çalışmalar

Amaç

Okulda sağlıklı beslenme ve hareketlilik ile ilgili farkındalık ve kapasite artırılacak.

Hedef

Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden beşincisi olan “Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması ” ile ilgili kriterlerin yerine getirilmesi.

Stratejiler

- 5.1.Beslenme Dostu Okullar’ politikasının yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yapılacaktır.
- 5.2.Sağlık, sağlıklı beslenme ve güvenilir gıda ilgili konularda farkındalığın artırılması için aileler ve toplumun katılacağı aktiviteler yapılacaktır.

- 5.3.Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında ulusal/uluslararası gün/haftalar etkin olarak kutlanacak.
- 5.4.Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşamı teşvik edici bilgi yarışması, resim yarışması, şenlik vb. okul içi etkinlikler düzenlenecektir.
- 5.5.Okul personeline beslenme, gıda güvenilirliği ve sağlıkla ilgili konularda yılda en az 1 kez eğitim verilecektir.

Aktiviteler (Faaliyetler)

- 5.1.1. ‘Beslenme Dostu Okul’ politikasının yaygınlaştırılması için Okul Aile Birliği sene başı olağan Genel Kurul toplantısında ve öğretmen – öğrencilerle yılda en az bir değerlendirme toplantısı düzenlenecektir.
- 5.2.1. Beslenme ve sağlıkla ilgili konularda farkındalığın artırılması için aileler ve toplumun katılacağı aktiviteler yapılacaktır.
- 5.2.2. Yılda en az 1 kez velilere yönelik sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında bilgilendirme seminerleri yapılacaktır. **BROŞÜR-6** veli ile paylaşılacak
- 5.3.1. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında ulusal/uluslararası gün/haftalar etkin olarak kutlanacaktır. Bu bağlamda;
1. 3-4 Ekim “Dünya Yürüyüş Günü”,
 2. 16 Ekim “Dünya Gıda Günü”,
 3. 14 Kasım “Dünya Diyabet Günü”,
 4. 22 Mart “Dünya Su Günü”,
 5. 7 Nisan “Dünya Sağlık Günü”,
 6. 10 Mayıs “Dünya Sağlık İçin Hareket Et Günü”,
 7. 22 Mayıs “Dünya Obezite Günü” aktif bir şekilde çeşitli etkinliklerle kutlanacaktır.
- 5.4.1. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşamı teşvik edici bilgi yarışması, resim yarışması, şenlik vb. okul içi etkinlikler düzenlenecektir.
- 5.4.2. Okul personeline beslenme, gıda güvenilirliği ve sağlıkla ilgili konularda yılda en az 1 kez eğitim verilecektir.
- 5.4.3. Okula bir konuşmacı davet ederek veya okul dışında seminerler, toplantılar düzenleyerek eğitimler verilecek ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde ve eğitim kadrosunun bilgilerinin güncellenmesinde ilgili uzmanlardan (diyetisyen, gıda mühendisi, halk sağlığı uzmanları vb.) kurum/kuruluşlardan destek alınacaktır.
- 5.5.1. Okullarda faaliyet gösteren kantin, yemekhane gibi gıda işletmelerinde çalışan personelin “Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği” kapsamında düzenlenen eğitimlere katılıp katılmadığı ve sertifikası olup olmadığı kontrol edilecektir.

B. BÜYÜKESENCE İLKOKULU MÜDÜRLÜĞÜ “BESLENME DOSTU OKUL PROGRAMI” İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Amaç : “Büyükesence İlkokulu - Ortaokulu Müdürlüğü Beslenme Dostu Okul Programı”nın yaygın ve etkin olarak uygulanmasını sağlamak.

Hedef: “Büyükesence İlkokulu - Ortaokulu Müdürlüğü Beslenme Dostu Okul Programı”nın başarı ile uygulanması amacıyla izleme ve değerlendirme sisteminin güncellenerek işlerlik kazandırmak.

Stratejiler - Eylemler

1. İzleme ve değerlendirme sisteminin oluşturulması ve zaman içinde geliştirilerek güncellenmesi yapılacaktır.
2. Ekte verilen program uygulama takvimine göre faaliyetler yapılıp takip edilecek.
3. Her yıl Aralık ve Haziran aylarında eylem planının değerlendirmesi yapılıp takip edilecek.

C. BÜYÜKESENCE İLKOKULU MÜDÜRLÜĞÜ “BESLENME DOSTU OKUL PROGRAMI” EYLEM PLANLARI

1. Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirmeye Yönelik Çalışmalar

Amaç:1	Okulda, beslenme ve sağlığı destekleyici bir öğretim programı geliştirip uygulamak.				
Hedefler:1	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden birincisi olan “Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirme” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.				
Stratejiler:1	Aktiviteler (Faaliyetler)	Süre	Sorumlu Kişi/ Birim	İzleme Değrl.	Açık-lama
1. Öğretim programında Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji veya başka derslerde var olan beslenme eğitimi; öğrencilerin yaş ve seviyesine, çevrenin kültürel beslenme alışkanlıklarına ve öncelikli sağlık sorunlarına göre etkin şekilde işlenecektir. 1.1. Beslenme eğitimi sadece sınıfı değil aynı zamanda okul ortamını ve aile de içerecektir. 2. Öğretim programında var olan beden eğitimi dersi öğrencilere yaş, cinsiyet ve kültürel açıdan uygun şekilde haftada en az 2 saat ders saati olmak koşulu ile “Fiziksel Aktivite Eğitimi” olarak etkin bir şekilde işlenecektir. 3. Yaşam ve yaşam becerileri denen; insanların sorunlarını çözmek, bilinçli kararlar almak, eleştirel ve yaratıcı düşünmek, etkili iletişim, sağlıklı ilişkiler kurmak, empati yapmak ve sağlıklı ve üretken bir şekilde hayatlarını sürdürebilmek için insanlara yardımcı olan konularda seminerler, poster sunumları, resim / şiir yarışmaları vb. düzenlenecektir. 4. Beslenme dostu okullar programına uygun okulun öğretim programı düzenli olarak gözden geçirilecek ve eğitimin hedefe etkisi yılda en az bir defa değerlendirilecektir.	1.1. Yerel yeme ya da alışveriş alışkanlıklarının araştırılmasını içeren ev ödevleri, proje ödevleri verilecek. 1.2. Sağlık sorunlarından şişmanlık, obezite ve diyabet vitamin- mineral yetersizlikleri, guatr, diş çürüğü gibi sorunların nedenleri ve bunların sonuçları ile alınacak önlemler derslerde işlenecek. 1.3. Temel Beslenme Öğretim Programı yıl boyunca derslerde işlenecektir. TBÖP şu konuları içerecektir: Besinlerin yapısı; Besinlerin satın alınması ve tüketimi; besinler, beslenme ve sağlık arasındaki ilişki; besin ögesi yetersizlikleri; sağlıklı yiyeceklerin hazırlanması ve oluşturulması; besin kaynaklı hastalıklardan korunma ve beslenme-yaş ilişkisi. Bu program, Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu web sitesinde yer alan bilgilerden derlenerek hazırlanıp öğretmenlere verilecek 4 modülden oluşmaktadır. Modüller aşağıdadır. 1.4. SBTHSK web sitesinde verilen “Yeterli Ve Dengeli Beslenme” ile ilgili bilgilerden oluşturulan MODÜL-1 derslerde işlenecek. SPOT FİLM-1, 2, 3, izletilecek. 1.5. SBTHSK web sitesinde verilen “Temel Besin Grupları” ile ilgili bilgilerden oluşturulan MODÜL-2 derslerde işlenecek. 1.6. SBTHSK web sitesinde verilen “Yaş Dönemlerinde Beslenme” ile ilgili bilgilerden oluşturulan MODÜL- 3 derslerde işlenecek. 1.7. SBTHSK web sitesinde verilen “Besin Güvenliği ve Hijyen” ile ilgili bilgilerden oluşturulan MODÜL- 4 derslerde işlenecek. SPOT FİLM-4, 5 izletilecek. 1.8. SBTHSK web sitesinde verilen “Sağlıklı Beslenme Çantası Hazırlanması” ile ilgili bilgilerden oluşturulan MODÜL- 5 ve sağlıklı besin hazırlama yöntemleri veli toplantılarında işlenecek. Ayrıca bu modül BDO panosunda sergilenecek. 1.9. SBTSHGM tarafından hazırlanan “Sağlıklı Beslenme” ile ilgili AFİŞ-1 veli toplantılarında işlenecek, ayrıca BDO panosunda sergilenecek. 2.3. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan Fiziksel Aktivite Rehberinden oluşturulan MODÜL-6 tüm sınıflarda MODÜL-7 ise 8.sınıf Beden Eğitimi derslerinde işlenecek. Yaş gruplarına uygun fiziksel aktivite önerileri yapılacaktır. 2.4. Sağlık Bakanlığı web sitesinden derlenen Fiziksel Aktivite ile ilgili AFİŞ-2 ve AFİŞ-3 BDO panosunda sergilenecek. 3.1. Alkol, sigara gibi zararlı maddeler, ilaç kullanma bilinci, hastalıklardan korunma gibi yaşam becerileri konularında faydalı bilgiler tüm derslerde işlenen konularla bağlantı kurularak anlatılacaktır. 3.2. Alkol, sigara gibi zararlı maddeler ile ilgili broşürler AFİŞ-4 BDO panosunda sergilenecek. 3.3. Alkol, sigara gibi zararlı maddeler ile ilgili resim, şiir yarışmaları düzenlenecektir. 4. Yılda en az 1 defa eğitimin etkinliğini değerlendirmek için sağlıklı beslenme testi uygulanabilir. Bu ölçmede; kahvaltı alışkanlığı, beslenme biçimi, gıdalar ile ilgili olabilir.	2014 -	Tüm Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi Öğretmeni Fen Ve Teknoloji Öğretmeni Tüm Sınıf Rehber Öğretmenleri Çekirdek Eylem Grubu Okul İdaresi Okul Aile Birliği		

2. Destekleyici Okul Çevresi Oluşturmaya Yönelik Çalışmalar

Amaç:2	Beslenme dostu bir okul olabilmek için destekleyici okul çevresi oluşturmak.				
Hedefler:2	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden ikincisi olan “Destekleyici Okul Çevresi Oluşturma” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.				
Stratejiler:2	Aktiviteler (Faaliyetler):2	Süre	Sorumlu Kişi/ Birim	İzleme Değrl.	Açık-lama
1. Okul içi ve çevresinde bulunan gıda hizmeti satıcılarının; sağlıklı beslenme ve gıda güvenliği kurallarını uygulaması için okul tarafından uygun tavır alınacaktır. 2. Okulda sağlıklı beslenme ve aktif hareketli yaşam hakkında olumlu mesajlar veren ortam hazırlanacak. 3. Beslenme çantalarının sağlıklı beslenme ilkelerine göre yürütülecek. 4. Sağlıklı ve dengeli beslenmeye aykırı herhangi bir ürünün reklam ve satışına izin verilmeyecektir. 5. Okul kantinlerinde süt ürünleri, taze meyve ve sebze ürünü satışı yapılacaktır. 6. Okul içinde beslenme ve yemek hizmetleri ile ilgili uygun ortam hazırlanarak önlemler alınacaktır.	2.1.1.Yiyecek içecek sağlayıcıları, satıcıları sağlıklı beslenme ve gıda güvenilirliği kurallarına uyması için önlem alınacak. 2.1.2.Yüksek yağ ve yoğun enerji içerikli vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içecekler sunulmayacaktır. 2.1.3.Okul çevresindeki satıcılara karşı sağlıklı beslenmenin uygulanması için okul tarafından uygun tavır alınacaktır. 2.1.4.Millî Eğitim Bakanlığı’nın yürürlükte olan ilgili genelge ve yönetmeliklerine göre yağ ve enerji içeriği yüksek vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içeceklerin reklamı ve satışı yapılmayacaktır. 2.2.1.Okulda sağlıklı beslenme ve aktif yaşam hakkında olumlu mesajlar içeren AFİŞ-1,2 ve 3 adlı afişler, belge, poster ve broşürler BDO panosunda sergilenenec. 2.2.2.Http://beslenme.gov.tr/content/files/yayinlar/brosurler/sagliklibeslenme/saglikli_beslenme.pdf, adresinde verilen 24 farklı konu içeren BROŞÜR-1 BDO panosunda sergilenenec. 2.2.3.Güvenli hijyen ve hijyenik/sağlıklı davranış eğitimi verilerek güvenli besin hazırlama ile ilgili afişler AFİŞ-4, 5 asılacaktır. 2.2.4. http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=25 sitesinde yer alan “İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz Programı” adlı FİLM-1 sınıflarda öğrencilere izletilecek. 2.2.5.http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=25 sitesinde yer alan “3 - 6 Yaş Çocuklar İçin Egzersiz Programı (3Bölüm)” FİLM-2 sınıflarda öğrencilere izletilecek. 2.2.6.http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=25 sitesinde yer alan “Pasak ile Yunak” adlı Çizgi Film FİLM-3 sınıflarda öğrencilere izletilecek. 2.2.7.Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın “Alo 174 Gıda Hattı”nın ve www.alo174.gov.tr web sitesinin tanıtımı yapılacaktır. 2.2.8.Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı internet sitesinden duyurulan sağlığa zararlı ürünleri hedef kitleye iletilecek. 2.3.1.Öğrencilerin evden getirdikleri beslenme çantalarının içerikleri Sağlık Bakanlığının yayımlamış olduğu programına göre hazırlanacaktır. (MODÜL-5) 2.3.2.Standart, uygun ve güzel hazırlanmış beslenme çantaları menüleri fotoğrafları BDO panosuna asılacak. 2.3.3.Öğretmenler tarafından beslenme çantalarının içerikleri her gün kontrol edilecektir. 2.4.1. Sağlıklı ve dengeli beslenmenin desteklenmesini engelleyecek herhangi bir ürünün reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür veya satışına (yüksek enerjili, besin değeri düşük yiyecek ve içecekler) izin verilmeyecektir. 2.5.1.Millî Eğitim Bakanlığı’nın yürürlükte olan ilgili genelge ve yönetmeliklerine göre okul kantinlerinde süt, ayran, yoğurt vb. içecekler ve taze sıkılmış meyve ve sebze suyu ve tane ile meyve ve sebze satışı yapılacaktır. Satışı yasaklanan yiyeceklerle kantinlerde yer verilmeyecektir. 2.5.2.Kantin hizmetleri ilgili genelge ve yönetmeliklere göre bir müdür yardımcısı başkanlığında kurulacak bir komisyon tarafından ayda en az bir kez genelge ekinde bulunan “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak denetlenenec. 2.6.1.Okulda öğrencilerin yemek yiyebileceği temiz, havalandırılmış, yeterli şekilde aydınlatılmış ve yeterli büyüklükte yemek yeme alanı bulunacaktır. Yemek yemek için uygun bir süre verilecek. 2.6.2.Menüler Sağlık Bakanlığı’nın yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanacak. 2.6.3.Uygun yiyecek hazırlama imkanı, araç - gereci sağlanacak.	2014 -	Tüm Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi Öğretmeni Fen Ve Teknoloji Öğretmeni Tüm Sınıf Rehber Öğretmenleri Çekirdek Eylem Grubu Okul İdaresi Okul Aile Birliği		

Amaç:2	Beslenme dostu bir okul olabilmek için destekleyici okul çevresi oluşturmak.				
Hedefler:2	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden ikincisi olan “Destekleyici Okul Çevresi Oluşturma” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.				
Stratejiler:2	Aktiviteler (Faaliyetler):2	Süre	Sorumlu Kişi/ Birim	İzleme Değrl.	Açık-lama
7. Okulun “Beyaz Bayrak” sertifikasının devamı sağlanacaktır. 8. Okulun Güvenli/ temiz içme suyu erişimi sağlanacaktır. 9. Tuvalet ve Lavabolar; TC Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetlerinde Okul Sağlığı Kitabı (TC SB SHOSK) kriterlerine göre uygunluğu sağlanarak okulun güvenilir ve hijyenik olması sağlanacak. 10.Okul bahçesi ve spor alanları TC SB SHOSK kriterlerine göre olması sağlanacak. 11.Okulun ayrımcılık, damgalama ve zorbalığa karşı şiddeti önleme eylem planı uygulanmaya devam edilecektir. 12.Öğretmenler ve okul personeli sağlıklı beslenme ve yaşam tarzını teşvik etmede rol model olacaktır.	2.7.1. Okulun sahip olduğu “Beyaz Bayrak” sertifikasının devamı sağlanacaktır. 2.8.1. TC SB SHOSK’a göre temiz, yeterli büyüklükte, uygun nitelikte temiz su deposu bulundurulacak. 2.8.2. Su deposunun düzenli aralıklarla temizliği yapılacaktır. 2.8.3. Okulda el yıkama için temiz su sağlanacak, 2.9.1. Tuvaletler ve Lavabolar ile ilgili TC SB SHOSK’na göre: Lavabolarda sayısal yeterlilik için ortalama her 60 öğrenci için 1 WC ve lavabo bulunacak. 2.9.2. Sağlık şartlarına uygunluk için lavaboların öğrencilerin boyuna uygun, temiz, bakımlı, yeterli genişlikte olması, su, sabun ve ayna olması sağlanacak. 2.9.3. Güvenli hijyen ve sanitasyon davranışı desteklenecek. 2.9.4. Kızlar ve erkekler için ayrı ve temiz tuvalet sağlanacak. 2.9.5. El yıkama amaçlı yeterli sayıda lavabo ve temizlik malzeme ekipmanı bulunacak. 2.10.1. Okulun bahçesi: TC SB SHOSK’na göre Okul bahçesi oyun oynama, koşma gibi faaliyetlere uygun olarak düzenlenecektir. 2.10.2. Okul bahçesi zemini, duvarı, kapı ve diğer elemanları çatlak, yıkılma tehlikesi, çukur, atık birikmesi, hayvan dışkı ve leşi, haşere vb. yönünden düzenli olarak takip edilip bakımı yapılacak 2.10.3. Okul bahçesinde veya yakın çevresinde kanalizasyon çukuru, rögar ve benzeri tehlike yaratan yerler üzeri ve ağızları güvenli şekilde kapatılacak. 2.10.4. Okul bahçesine başıboş hayvanların girmesi önlenecek. 2.10.5. Okul bahçesinde ve yakın çevresinde seyyar satıcıların satış yapması engellenecek. 2.10.6. Okul bahçesinin ağaçlandırılmasında bahçenin gözetimi, dershanenin aydınlatılması ve havalandırılması dikkate alınacak. 2.10.7. Okulda, öğrencilerin gezip oynamaları ve sportif faaliyetlerde bulunmaları için çevre imkânlarından yararlanılarak; kum havuzu, voleybol, basketbol sahaları gibi yerler ile asılma, tırmanma, denge, atlama gibi araçlar sağlanır. Bu araçların düzenli olarak bakımı ve onarımı yapılır.) göre yapılacaktır. 2.10.8. Her yaş grubu için uygun okul spor alanları bulunacaktır. 2.10.9. Spor ya da fiziksel aktivite kulüpleri (basketbol, voleybol, tenis, yüzme, dans, folklor... vb) kurulacak ve aktif şekilde çalışmaları sağlanacaktır. 2.10.10. Okul çevresinde yürüyüş, bisiklet ve dinlenme alanları bulunacaktır. 2.11.1. Okulun (Beslenme Dostu Okul politikasının bir parçası ya da ayrı olarak) ayrımcılık, damgalama ve zorbalığa karşı bir politikası/uygulaması olacaktır. 2.11.2. Bu politika beden, vücut tipi, besin tercihi, fiziksel aktivite örüntüsü gibi konularda damgalamayla olumlu yöntemlerle başa çıkacaktır. 2.12.1. Öğretmenler ve okul personeli sağlıklı beslenme ve yaşam tarzını teşvik etmede rol model olacaktır. 2.12.2. Topluca sportif faaliyetler, öğretmen-öğrenci takım yarışmaları gibi faaliyetler düzenlenecek.	2014 -	Tüm Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi Öğretmeni Fen Ve Teknoloji Öğretmeni Tüm Sınıf Rehber Öğretmenleri Çekirdek Eylem Grubu Okul İdaresi Okul Aile Birliği		

3. Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri İle İlgili Çalışmalar

Amaç:3	Beslenme dostu bir okul olabilmek için Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri ile ilgili kriterleri yerine getirmek.				
Hedefler:3	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden üçüncüsü olan “Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri” alanındaki alt kriterlerle ilgili eksiklerin tamamlanması.				
Stratejiler:3	Aktiviteler (Faaliyetler):3	Süre	Sorumlu Kişi/ Birim	İzleme Değrl.	Açık-lama
1. Çocukların büyümesi düzenli olarak izlenip sonuçları çocuklar ve aileleri ile paylaşılacak. 2. Sevk sistemini de içeren destekleyici okul sağlığı hizmeti verilecek. 3. İlgili genelgede belirtildiği gibi kantin “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak denetlenecek ve denetimlerin olumsuz olması sonucunda ilgili İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne bilgi verilecektir.	3.1.1. Çocukların vücut ağırlığı ve boy uzunluğu ölçümleri yılda en az 2 kez Ocak ve Haziran aylarında yapılacaktır. 3.1.2. Okulun tartı aleti ve boy ölçeri olacaktır. 3.1.3. Ölçümler belirtilen kriterlere göre öğretmenler tarafından yapılarak kaydedilecektir. 3.1.4. Vücut ağırlığı ve boy uzunlukları yaş gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilecektir. Değerlendirme DSÖ’nün percentil değerlerine göre yapılacaktır. 3.1.5. Öğrencilerin vücut ağırlığı ve boy uzunluğunun düzenli izlemelerinin sonuçları isteyen velilerle ve öğrencinin kendisi ile paylaşılacaktır. 3.2.1. Risk gurubundaki (zayıf, şişman, malnutrisyonlu-yetersiz beslenme vb) öğrenciler konunun uzmanı bir sağlık profesyoneline veya sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir. 3.2.2. Okul, bölgenin öncelikli sağlık sorunlarına başta olmak üzere özel yardıma ihtiyacı olan öğrenciler için (okul sağlığı hizmeti psikososyal hizmetler, allerji ve intolerans, vitamin mineral desteği, parazitik hastalıklar, obesite, boy kısalığı, ergenlik, ağız diş sağlığı, danışmanlık hizmetleri gibi) yeterli sevk sistemini de içeren bir okul sağlığı hizmeti sunacaktır. 3.3.1. İlgili genelgede belirtildiği gibi kurulacak komisyonca kantin “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak ayda en az bir kez denetlenecek ve denetimlerin olumsuz olması sonucunda ilgili İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne bilgi verilecektir.	2014 -	Tüm Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi Öğretmeni Fen Ve Teknoloji Öğretmeni Tüm Sınıf Rehber Öğretmenleri Çekirdek Eylem Grubu Okul İdaresi Okul Aile Birliği		

4. Yazılı Bir ‘Beslenme Dostu Okul’ Politikası Oluşturmaya Yönelik Çalışmalar

Amaç:4	Okulda yazılı bir ‘Beslenme Dostu Okul’ politikası oluşturmak.				
Hedefler:4	Yazılı bir ‘Beslenme Dostu Okul’ politikası oluşturmak için program hazırlanıp uygulanması ve bunun takip edilmesi				
Stratejiler:4	Aktiviteler (Faaliyetler)	Süre	Sorumlu Kişi/ Birim	İzleme Değrl.	Açık-lama
1. Okulun, Beslenme Dostu Okul Denetim Formu’nda belirtilen 5 temel bileşeni içeren bir yazılı Beslenme Dostu Okul Politikası bulunacaktır. 2. Politika öğrencilerin, onların ailelerinin ve okul personelinin beslenme durumlarının geliştirilmesine odaklı net bir amacı içerecektir 3. Politika uygulanabilir zaman çizelgeleri ve net hedefleri içerecektir.(ör: ne, ne zaman yapılacaktır...) 4. Politika açık bir eylem planı içerecektir. 5. Beslenme Dostu Okul politikası için bir izlem ve değerlendirme sistemi hükmü içerecektir. 6. Yazılı politikadaki katılımının sağlandığı bir “Çekirdek Eylem Grubu” oluşturulacaktır.	4.1. Okulun, Beslenme Dostu Okul Politikası öğrenciler, veliler, öğretmenler, okul çalışanları ve toplumun da geniş katılımıyla geliştirilecek ve yazışı hale getirilecektir. 4.2. Politika öğrencilerin, onların ailelerinin ve okul personelinin beslenme durumlarının geliştirilmesine odaklı net bir amacı içerecektir. Örneğin; sağlıklı beslenme ve fiziksel aktiviteyi artırmayı desteklemek; yetersiz beslenme, mikrobesein ögesi yetersizlikleri, fazla kiloluluk/ obezite ve diğer beslenme ile ilişkili hastalıkların ve ayrıca buna katkıda bulunan hijyenik olmayan okul çevresi, eğitimsiz okul personeli ve toplumda bilgi eksikliğinin düzeltilmesi gibi. 4.3. Politika uygulanabilir zaman çizelgeleri ve net hedefleri içerecektir.(ör: ne, ne zaman yapılacaktır...) 4.4. Politika açık bir eylem planı içerecektir. (Hedeflere nasıl ulaşılacak ve hedeflere ulaşmada kimler görevli olacak, süreç, organizasyon yapısı, kurallar ve sorumluluklar, haklar/ eşitlik/ayrımcılık yapmama ve aile ve çevreyi de içeren tüm paydaşların güçlü bağlığını içeren bir yaklaşım...) 4.5. Beslenme Dostu Okul politikası için bir izlem ve değerlendirme sistemi hükmü içerecektir. 4.6. Yazılı politikadaki aktivitelerin izlemine sağlayacak, öğrenci temsilcileri, veliler, öğretmenler, okul yöneticileri ve yemek hizmeti sunan tedarikçilerin de katılımının sağlandığı bir “Çekirdek Eylem Grubu” oluşturulacaktır.	2014 -	Tüm Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi Öğretmeni Fen Ve Teknoloji Öğretmeni Tüm Sınıf Rehber Öğretmenleri Çekirdek Eylem Grubu Okul İdaresi		

5. Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması İçin Yapılacak Çalışmalar

Amaç:5	Okulda sağlıklı beslenme ve hareketlilik ile ilgili farkındalık ve kapasite artırılacak.				
Hedefler:5	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden beşincisi olan “Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması ” ile ilgili kriterlerin yerine getirilmesi.				
Stratejiler:5	Aktiviteler (Faaliyetler)	Süre	Sorumlu Kişi/ Birim	İzleme Değrl.	Açık-lama
1. Beslenme Dostu Okullar’ politikasının yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar 2. Sağlık, sağlıklı beslenme ve güvenilir gıda ilgili konularda farkındalığın artırılması için aileler ve toplumun katılacağı aktiviteler yapılacaktır. 3. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında ulusal/uluslararası gün/haftalar etkin olarak kutlanacaktır. 4. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşamı teşvik edici bilgi yarışması, resim yarışması, şenlik vb. okul içi etkinlikler düzenlenecektir. 5. Okul personeline beslenme, gıda güvenilirliği ve sağlıkla ilgili konularda yılda en az 1 kez eğitim verilecektir.	5.1.1. ‘Beslenme Dostu Okul’ politikasının yaygınlaştırılması için Okul Aile Birliği sene başı olağan Genel Kurul toplantısında ve öğretmen – öğrencilerle yılda en az bir değerlendirme toplantısı düzenlenecektir. 5.2.1. Beslenme ve sağlıkla ilgili konularda farkındalığın artırılması için aileler ve toplumun katılacağı aktiviteler yapılacaktır. 5.2.2. Yılda en az 1 kez velilere yönelik sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında bilgilendirme seminerleri yapılacaktır. BROŞÜR-6 veli ile paylaşılacak 5.3.1. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında ulusal/uluslararası gün/haftalar etkin olarak kutlanacaktır. Bu bağlamda; 1. 3-4 Ekim “Dünya Yürüyüş Günü”, 2. 16 Ekim “Dünya Gıda Günü”, 3. 14 Kasım “Dünya Diyabet Günü”, 4. 22 Mart “Dünya Su Günü”, 5. 7 Nisan “Dünya Sağlık Günü”, 6. 10 Mayıs “Dünya Sağlık İçin Hareket Et Günü”, 7. 22 Mayıs “Dünya Obezite Günü” aktif bir şekilde çeşitli etkinliklerle kutlanacaktır. 5.4.1. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşamı teşvik edici bilgi yarışması, resim yarışması, şenlik vb. okul içi etkinlikler düzenlenecektir. 5.4.2. Okul personeline beslenme, gıda güvenilirliği ve sağlıkla ilgili konularda yılda en az 1 kez eğitim verilecektir. 5.4.3. Okula bir konuşmacı davet ederek veya okul dışında seminerler, toplantılar düzenleyerek eğitimler verilecek ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde ve eğitim kadrosunun bilgilerinin güncellenmesinde ilgili uzmanlardan (diyetisyen, gıda mühendisi, halk sağlığı uzmanları vb.) kurum/kuruluşlardan destek alınacaktır. 5.5.1. Okullarda faaliyet gösteren kantin, yemekhane gibi gıda işletmelerinde çalışan personelin “Okul Kantinlerine Dair Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği” kapsamında düzenlenen eğitimlere katılıp katılmadığı ve sertifikası olup olmadığı kontrol edilecektir.	2014 -	Tüm Sınıf Öğretmenleri Beden Eğitimi Öğretmeni Fen Ve Teknoloji Öğretmeni Tüm Sınıf Rehber Öğretmenleri Çekirdek Eylem Grubu Okul İdaresi		

D. EK 1: OKUL EYLEM FORMU

HEDEFLER ve EYLEM PLANI						
KRİTER	HEDEFLER (ön değerlendirmede 'hayır' olarak cevaplanan kriter için)	HEDEF UYGULANABİLİR MI?		ALINABİLECEK ÖNLEMLER	UYGULAMA ZAMANI	PAYDAŞLAR/ KATILAN TOPLULUK ÜYELERİ
		EVET	HAYIR			
A. Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirme	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden birincisi olan “Beslenme Ve Sağlığı Destekleyici Bir Okul Öğretim Programı Geliştirme” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.	EVET		Eylem planında yer alan Aktivitelerin (Faaliyetler) uygulamaya koymak	Plan uygulamada olduğu sürece her yıl	- Öğretmenler - Öğrenciler - Veliler - Mahalle sakinleri
B. Destekleyici Okul Çevresi Oluşturma	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden ikincisi olan “Destekleyici Okul Çevresi Oluşturma” alanındaki alt kriterleri yerine getirmek.	EVET		Eylem planında yer alan Aktivitelerin (Faaliyetler) uygulamaya koymak	Plan uygulamada olduğu sürece her yıl	- Öğretmenler - Öğrenciler - Veliler
C. Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden üçüncüsü olan “Okul Beslenme Ve Sağlık Hizmetleri” alanındaki alt kriterlerle ilgili eksiklerin tamamlanması.	EVET		Eylem planında yer alan Aktivitelerin (Faaliyetler) uygulamaya koymak	Plan uygulamada olduğu sürece her yıl	- Öğretmenler - Öğrenciler - Veliler - Mahalle sakinleri
D. Yazılı Bir ‘Beslenme Dostu Okul’ Politikası Varlığı	Yazılı bir ‘Beslenme Dostu Okul’ politikası oluşturmak için program hazırlanıp uygulanması ve bunun takip edilmesi	EVET		Eylem planında yer alan Aktivitelerin (Faaliyetler) uygulamaya koymak	Plan uygulamada olduğu sürece her yıl	- Okul idaresi - Öğretmenler - Okul Aile Birliği
E. Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması	Beslenme Dostu Okullar Denetim Formunda yer alan temel kriterlerden beşincisi olan “Okulda Farkındalığın Ve Kapasitenin Artırılması ” ile ilgili kriterlerin yerine getirilmesi.	EVET		Eylem planında yer alan Aktivitelerin (Faaliyetler) uygulamaya koymak	Plan uygulamada olduğu sürece her yıl	- Okul idaresi - Öğretmenler - Okul Aile Birliği

Not: Ön Değerlendirme sonrası gerektiğinde hazırlanacak

E. EK 2: ÇEKİRDEK EYLEM GRUBU TABLOSU

Çekirdek Eylem Grubu aşağıdadır:

S.N	GÖREVLİLER-ÜNVAN	ADI SOYADI	İMZA
1.	Müdür	Alaaddin ÇAKMAK	
2.	Müdür Yardımcısı	Satılmış BODURLUK	
3.	Fen Bilimleri/Fen Ve Teknoloji Öğretmeni İle Sınıf Öğretmeni	Ayşe KAYIN	
		Dilek DOĞU	
4.	Beden Eğitimi Öğretmeni	Orhan GÜNDOĞDU	
5.	Okul Hizmetlisi	Emin ALAR	
6.	Okul Aile Birliğinden İki Veli	Yasin KARALI	
		Halil İbrahim ÇETİNDAG	
7.	Öğrenci Temsilcilerinden İki Öğrenci	Feyza KARALI	
		Alper ÖZBEK	

F. EK3: PROGRAM UYGULAMA TAKVİMİ TABLOSU

	FAALİYET- EYLEMLER	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1.	Şişmanlık, obezite ve diyabet vitamin- mineral yetersizlikleri, guatr, diş çürüğü gibi sorunlar derslerde işlenecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.	Temel Beslenme Öğretim Programı yıl boyunca derslerde işlenecektir. Doküman 1 ve 2 panoya asılacak.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.	Alkol, sigara vb. zararlı maddeler, ilaç kullanma bilinci, hastalıklardan korunma vb.yaşam becerileri tüm derslerde konularla bağlantılı anlatılacak.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.	Yiyecek içecek sağlayıcıları, satıcıları gıda güvenilirliği kurallarına uyması için önlem alınacak.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.	Yüksek yağ ve yoğun enerji içerikli vitamin ve minerallerden fakir yiyecek ve içecekler sunulmayacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6.	Okul çevresindeki satıcılara karşı okul tarafından uygun tavır alınacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7.	Bakanlıkca duyurulan sağlığa zararlı ürünleri hedef kitleye iletilecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
8.	Öğrencilerin beslenme çantalarının içerikleri MODÜL-5 göre hazırlanacaktır. Öğretmenler çantaları kontrol edecek	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9.	Sağlıklı ve dengeli beslenmeye aykırı bir ürünün reklam veya satışı yapılmayacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10.	Okul kantinlerinde süt, ayran vb. içecekler ve taze meyve ve sebze suyu ve tane ile meyve ve sebze satışı yapılacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
11.	Satışı yasaklanan yiyeceklerle kantinlerde yer verilmeyecektir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
12.	Kantin “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak denetleneyecektir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
13.	Yeterli büyüklükte, uygun nitelikte temiz su deposu bulundurulacak, düzenli aralıklarla temizliği yapılacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14.	Tuvaletler ve Lavabolar ile ilgili standartlar sağlanacak. Yeterli lavabo ve temizlik malzeme ekipmanı bulunacak.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15.	Lavaboların öğrencilerin boyuna uygun, temiz, bakımlı, yeterli genişlikte, su, sabun ve ayna olması sağlanacak.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
16.	Güvenli hijyen ve sanitasyon davranışı desteklenecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
17.	Kızlar ve erkekler için ayrı ve temiz tuvalet sağlanacak.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
18.	Okulun bahçesi oyun oynama, koşma gibi faaliyetlere uygun olarak düzenlenecektir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19.	Okul bahçesi zemini, duvarı, kapı ve diğer elemanları çatlak, yıkılma tehlikesi, çukur, atık birikmesi, hayvan dışkı ve leşi, haşere vb. yönünden düzenli olarak takip edilip bakımı yapılacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
20.	Okul çevresinde kanalizasyon çukuru, rögar ve benzeri tehlike yaratan yerler üzeri ve ağızları kapatılacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
21.	Okul bahçesine başıboş hayvanların girmesi önleneyecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
22.	Okul bahçesine seyyar satıcıların satış yapması engellenecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
23.	Sportif faaliyetler için kum havuzu, oyun sahaları ile asılma, tırmanma, denge, atlama gibi araçlar sağlanacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
24.	Okulun ayrımcılık, damgalama ve zorbalığa karşı bir politikası olacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25.	Öğretmenler ve okul personeli sağlıklı beslenme ve yaşam tarzını teşvik etmede rol model olacaktır.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
26.	Doküman;1-2 panoda sergilenecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27.	Risk gurubundaki (zayıf, şişman, yetersiz beslenme vb) öğrenciler sağlık kuruluşuna yönlendirilecektir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
28.	Beslenme Dostu Okul Politikası öğrenciler, veliler, öğretmenler, okul çalışanları geniş katılımıyla geliştirilecek.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
29.	Kantinde çalışan personelin Hijyen eğitimlerine katılıp katılmadığı ve sertifikası olup olmadığı kontrol edilecektir.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
30.	Alkol, sigara gibi zararlı maddeler ile ilgili resim, şiir yarışmaları düzenlenecektir.	X	X	X	X	X	X				
31.	Fiziksel Aktivite ile ilgili AFİŞ-2 ve AFİŞ-3 BDO panosunda sergilenecek.	X	X								
32.	“Alo 174 Gıda Hattı”nın ve www.alo174.gov.tr web sitesinin tanıtımı yapılacaktır.	X	X								
33.	Okulun sahip olduğu “Beyaz Bayrak” sertifikasının devamı sağlanacaktır.	X	X								

S.	FAALİYET- EYLEMLER	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
34.	Çocukların ağırlığı ve uzunluğu ölçümleri yılda en az 2 kez Ocak ve Haziran aylarında yapılacaktır.	X					X				
35.	Ölçümler belirtilen kriterlere göre öğretmenler tarafından yapılarak kaydedilecektir.	X					X				
36.	Ağırlık ve uzunluklar yaş gruplarına ve cinsiyete göre değerlendirilecektir.	X					X				
37.	Ev ödevleri, proje ödevleri verilecek.		X	X	X	X			X	X	X
38.	“Yeterli Ve Dengeli Beslenme” ile ilgili MODÜL-1 derslerde işlenecek. SPOT FİLM-1, 2, 3, izletilecek.	X	X								
39.	Alkol, sigara gibi zararlı maddeler ile ilgili broşürler AFİŞ-4 BDO panosunda sergilenecek.			X	X						
40.	“Temel Besin Grupları” ile ilgili MODÜL-2 derslerde işlenecek.			X							
41.	“Yaş Dönemlerinde Beslenme” ile ilgili MODÜL- 3 derslerde işlenecek.			X	X						
42.	22 Mart “Dünya Su Günü”,			X							
43.	Topluca sportif faaliyetler, öğretmen-öğrenci takım yarışmaları düzenlenecek.				X	X	X	X			
44.	Beslenme ve sağlıklı ilgili farkındalığın artırılması için aileler ve toplumun katılacağı aktiviteler yapılacaktır.				X	X	X				
45.	Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşamı teşvik edici bilgi, resim yarışması, şenlik vb. etkinlikler düzenlenecektir.				X	X	X				
46.	Okulda sağlıklı beslenme, aktif yaşam hakkında olumlu mesajlar içeren AFİŞ-1,2 ve 3 BDO panosunda sergilenecek.				X	X					
47.	“Besin Güvenliği ve Hijyen” ile ilgili MODÜL- 4 derslerde işlenecek. SPOT FİLM-4, 5 izletilecek.				X						
48.	7 Nisan “Dünya Sağlık Günü”,				X						
49.	Sağlıklı beslenme ile ilgili 24 farklı konu içeren BROŞÜR-1 BDO panosunda sergilenecek.					X	X				
50.	10 Mayıs “Dünya Sağlık İçin Hareket Et Günü” kutlanacak. BROŞÜR; 2-5 BDO panosunda sergilenecek.					X	X				
51.	22 Mayıs “Dünya Obezite Günü” aktif bir şekilde çeşitli etkinliklerle kutlanacaktır.					X					
52.	“Pasak ile Yunak” adlı Çizgi Film FİLM-3 sınıflarda öğrencilere izletilecek.							X	X	X	
53.	“Sağlıklı Beslenme” ile ilgili AFİŞ-1 veli toplantılarında işlenecek, ayrıca BDO panosunda sergilenecek.							X	X		
54.	Fiziksel Aktivite Rehberi MODÜL-6 tüm sınıflarda MODÜL-7 ise 8.sınıf Beden Eğitimi derslerinde işlenecek.							X	X		
55.	Güvenli besin hazırlama ile ilgili AFİŞ-4, 5 BDO panosunda asılacaktır.							X	X		
56.	“İlköğretim Çocukları İçin Egzersiz Programı” adlı FİLM-1 sınıflarda öğrencilere izletilecek.							X	X		
57.	Spor ya da fiziksel aktivite kulüpleri kurulacak ve aktif şekilde çalışmaları sağlanacaktır.							X	X		
58.	“Sağlıklı Beslenme Çantası Hazırlanması” ile ilgili MODÜL- 5 veli toplantılarında işlenecek, panoda sergilenecek.							X			
59.	Okul personeline beslenme, gıda güvenilirliği ve sağlıklı ilgili konularda yılda en az 1 kez eğitim verilecektir.							X			
60.	“3 - 6 Yaş Çocuklar İçin Egzersiz Programı (3Bölüm)” FİLM-2 sınıflarda öğrencilere izletilecek.								X	X	
61.	Politikanın yaygınlaştırılması için O.A.Birliğine, öğretmen – öğrencilere 1 değerlendirme toplantısı düzenlenecektir.								X	X	
62.	Yılda en az 1 kez velilere yönelik sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında bilgilendirme seminerleri yapılacaktır. BROŞÜR-6 veli ile paylaşılacak								X		
63.	Okula konuşmacı davet ederek seminerler, toplantılar düzenlenip eğitimler verilecek.								X	X	X
64.	3-4 Ekim “Dünya Yürüyüş Günü” kutlanacaktır.								X		
65.	16 Ekim “Dünya Gıda Günü” kutlanacaktır								X		
66.	14 Kasım “Dünya Diyabet Günü” kutlanacaktır.									X	
67.	Politikanın izlemini sağlayacak bir “Çekirdek Eylem Grubu” oluşturulacaktır.										X